ԻՆՉ Է ՄԵԴԻԱԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ և ԻՆՉՈՒ Է ԱՅՆ ՊԵՏՔ ԱՄԵՆՕՐՅԱ ԿՅԱՆՔՈՒՄ

Արթուր Պապյան, Երևան 2021

Ի՞ՆՉ Է ՄԵԴԻԱԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

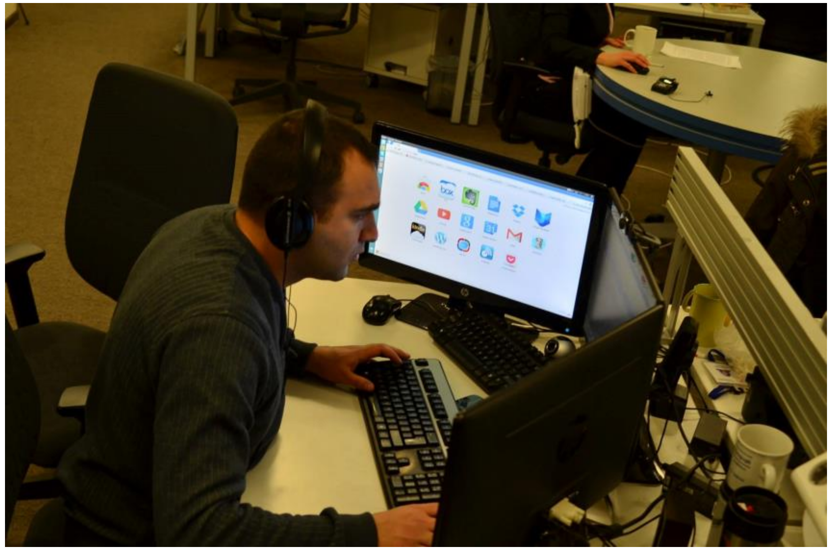

- Մեդիագրագիտությունը 20-րդ դարի երկրորդ կեսին սկիզբ առած շարժում է, որի նպատակն է մեդիա սպառողին օգնել հասկանալ լրատվամիջոցների աշխատանքը, շարժառիթները և ուղղվածությունը, քարոզչությունը տարբերել օբյեկտիվ տեղեկատվությունից, խուսափել մեդիայի բացասական ազդեցությունից
- 21-րդ դարում մարդը շրջապատված է մեդիայով՝ էկրաններ, պաստառներ, հաղորդագրություններ, հայտարարություններ, խաղեր…
- Մեդիան սոսկ տեղեկությունների շրջանառման միջավայր չէ, այն ձևավորում է հասարակական կարծիք, ազդում է մարդկանց, հատկապես՝ երեխաների ու պատանիների վարքագծի, որոշումների, աշխարհայացքի և նախասիրությունների վրա:
- Մեդիա սպառողը պետք է զինված լինի համապատասխան գիտելիքով՝ տեղեկատվական դաշտում ճիշտ կողմնորոշվելու համար:

ՀԱՐՑԵՐ

- Այսօր ի՞նչ եք կարդացել (հայտարարություն, գովազդ), ինչո՞ւ
- Այսօր ի՞նչ եք դիտել (TV, TikTok), ինչո՞ւ
- Ինչ-որ բան տպավորվե՞լ է, ինչո՞ւ
- Կա՞ր ինչ-որ բան, որի կարիքն առանձնապես չունեիք, ինչո՞ւ
- Ի՞նչ է փնտրում այդ մեդիաներում՝ լրատվությո՞ւն, գիտելի՞ք, երաժշտությո՞ւն, խա՞ղ, բամբասա՞նք
- Որքա՞ն ժամանակ եք տրամադրում համակարգչի՞ն, հեռախոսի՞ն, հեռուստացույցի՞ն

ԱՄԵՆԱՇԱՏԸ Ի՞ՆՉ ՄԵԴԻԱ ԵՔ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

- Ֆիլմեր
- Ինտերնետ
- Գրքեր
- Հեռուստատեսություն
- Թերթեր
- Ամսագրեր
- այլ

ԴՈՒՔ ԻՆՔՆԵՐԴ Ի՞ՆՉ ԿՈՆՏԵՆՏ ԵՔ ՍՏԵՂԾՈՒՄ

- YouTube, TikTok, Instagram, Facebook
- Բլոգ
- Գրում եմ թերթում
- Բանաստեղծություններ
- Նկարում եմ
- Այլ

Լրագրության դերը, խնդիրները, ազդեցությունը

Ի՞ՆՉ ԿԱՐԾԻՔԻ ԵՔ ՆՐԱ ՄԱՍԻՆ

Ի՞ՆՉ ԿԱՐԾԻՔԻ ԵՔ ՆՐԱ ՄԱՍԻՆ

Ի՞ՆՉ ԿԱՐԾԻՔԻ ԵՔ ՆՐԱ ՄԱՍԻՆ

ԴՈՒՔ ՆՐԱՆՑ ԱՆՁԱՄԲ
ՉԵՔ ՃԱՆԱՉՈՒՄ…

ԱՅԴ ԴԵՊՔՈՒՄ
ՈՐՏԵՂԻ՞Ց ԵՆ ԱՅԴ
ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ…

ԻՆՉՈ՞Ւ ԵՆՔ ՄԵՆՔ ՀԱՎԱՏՈՒՄ ԱՅՆ ԱՄԵՆԻՆ, ԻՆՉ ՄԵԴԻԱՆ ՄԵԶ ԱՍՈՒՄ Է

ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՆՔ

- Երբ ինչ-որ բան բազմաթիվ անգամներ կրկնում են, մարդիկ, հաճախ սկսում են դա ընկալել որպես ճշմարտություն

- Մարդիկ սովորաբար ավելի պատրաստակամ են ընդունել այն մարդկանց, աղբյուրների կարծիքը, որոնք իրենց համար հեղինակություն են

SpaceX and NASA plan to crash a satellite into an asteroid next week

The Double Asteroid Redirection Test (DART) will launch on November 21st.

Since 2017, NASA has been in the process of testing to see whether crashing a satellite into an asteroid can change its course, enlisting the help of SpaceX on this endeavor in 2019. Today, the rocket company shared that it has completed a static fire test and is targeting November 21st as the launch date of the Double Asteroid Redirection Test (DART).

ԻՆՉՊԵ՞Ս Է ՍՏԱՑՎՈՒՄ, ՈՐ ՄԵԶ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒՄ ԵՆ ՄԵԶ ՀԵՏ ԿԱՊ ՉՈՒՆԵՑՈՂ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԵՆ ՄԱՐԴԻԿ ԿՊՆՈՒՄ ՆՄԱՆ ՍԵՐԻԱԼ-ՆԵՐԻՑ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԵՆ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒՄ ՔԱՐԴԱՇՅԱՆՆԵՐԸ

ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՆՔ

- Էմոցիաները և դրամատիկ իրադարձությունները միավորում են մարդկանց՝ մենք բոլորս ուզում ենք սուր զգացողություններ ստանալ

- Մարդիկ սիրում են խուսափել իրենց առօրյա հոգսերից և ձանձրալի իրականությունից, դա կոչվում է՝ էսքեյփիզմ

MEDIA

- Մեդիա (լատիներեն *«media»* – միջոց, միջնորդ) – դա *«media communication»* (անգլ.) արտահայտության կարճ տարբերակն է – *«հաղորդակցության միջոց»*.
- Լատիներեն **medius** բառից է՝ միջև, մեջտեղում
- Միջին դարերում այս բառի հետ կապվում էին քուրմ, կախարդ, շաման արտահայտությունները

Ի՞ՆՉ Է ՄԵԴԻԱՆ

- Մեդիան հասարակության արյունատար համակարգն է
- Մեդիան տեղեկատվության տարածման ցանկացած միջոց է

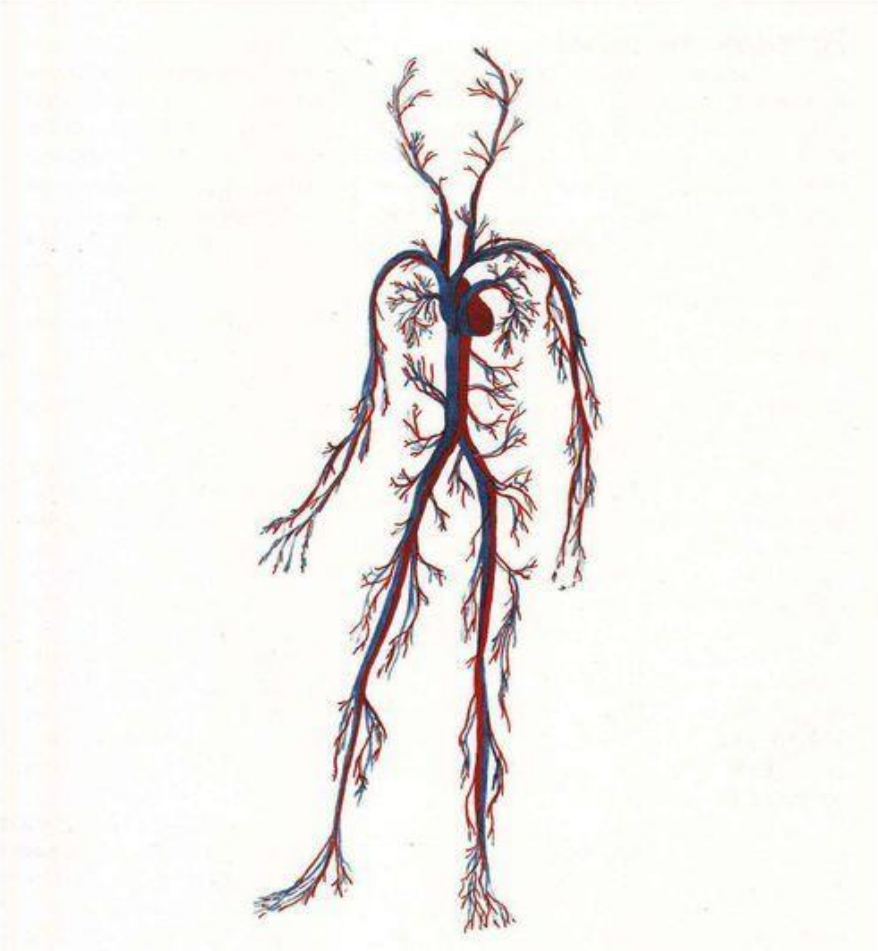

ՄԵԴԻԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

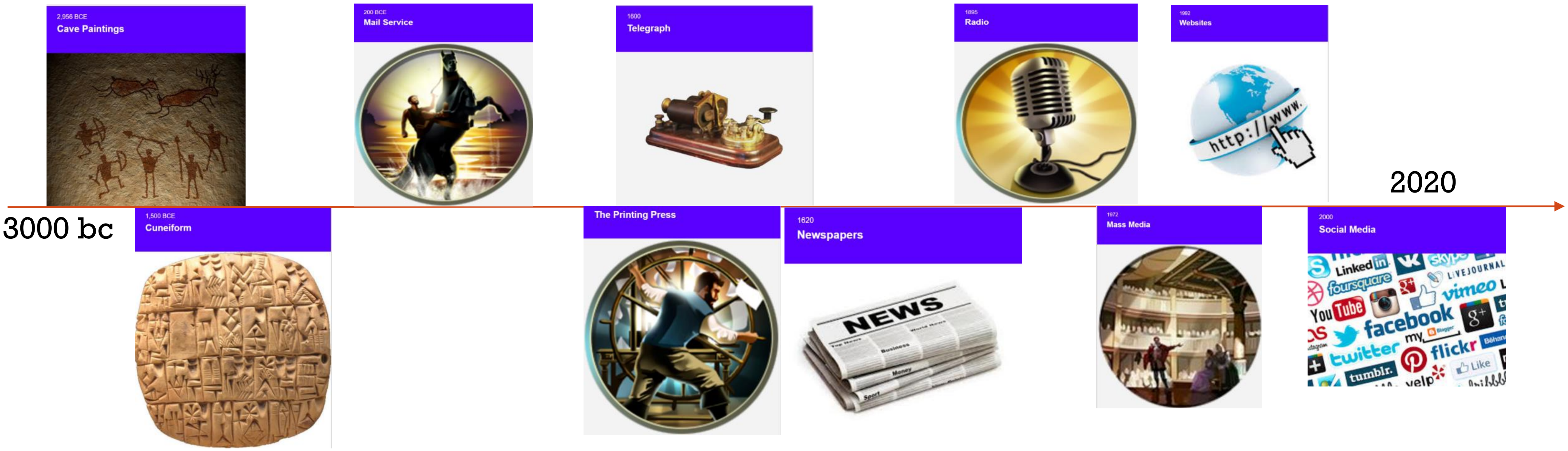

https://www.timetoast.com/timelines/evolution-of-media-throughout-the-ages

ՄԵԴԻԱՅԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Ըստ լսարանի ծավալի

- Զանգվածային և ոչ զանգվածային
  - Զանգվածային – դրանք թերթերն են, ամսագրեր, հեռուստահաղորդումները, գովազդային բաններները, ինտենետային լրատվամիջոցները, պլակատը հանրահավաքում, պարը համերգային ծրագրում և այլն
  - Ոչ զանգվածային (խմբակային, միջանձնային, անհատական) – դա խումբն է սոցիալական ցանցերում, դպրոցական պատի թերթը, գիրքը, նամակը, անձնական օրագիրը

ՄԵԴԻԱՅԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Ըստ ֆինանսավորման տիպի

- Հանրային
- Մասնավոր
- Պետական
- Համայնքային

Հայաստանում մեդիայի ի՞նչ տեսակներ գիտեք

ԿԱՐԵՎՈՐ ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆ

- **Տեղեկատվությունը և մեդիան – առանց մեկը մյուսի գոյություն չունեն**
- Մեդիան դա տեղեկատվությունը տեղ հասցնելու միջոց է
- Տեղեկատվությունը՝ տեղեկություն տալը, ենթադրում է միջնորդի՝ մեդիայի առկայությունը

- Ինչ-որ պահից սկսած ինքը՝ մարդը դառնում է մեդիա, իր միջոց անցկացնելով տեղեկատվության հոսքերը, դրանք փոփոխելով և ինքը դառնալով նոր տեղեկատվության աղբյուր

ԻՆՉՆ Է ԼՈՒՐ, ԻՆՉԸ՝ ՈՉ

1. Դելֆինները լողում են ջրում
2. Դեկտեմբերի 31-ը ոչ աշխատանքային օր է
3. Աբովյան փողոցում կողոպտել են ամերիկացի զբոսաշրջիկին
4. Ուսուցիչը դաս է հարցրել աշակերտին
5. Մյուս շաբաթ ձյուն է սպասվում
6. Մարդը շուն է կծել

Ի՞ՆՉՆ Է ԴԱՐՁՆՈՒՄ ՈՐԵՎԷ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ

- Նոր
- Հետաքրքիր
- Յուրօրինակ
- Արտառոց
- Կարևոր
- Արդիական
- Լսարանին վերաբերող

ԻՆՉՊԵ՞Ս Է «ԵՓՎՈՒՄ» ԼՈՒՐԸ

- 5 W-ներ - Լուրը կամ նորությունը պետք է սպառիչ պատասխանի առնվազն երեք հարցի՝ ո՞վ (ի՞նչը), ե՞րբ, որտե՞ղ, ապա նաև՝ ինպե՞ս, ինչո՞ւ

- Բացման խոսքը հենց նորություննն է պարունակում – լուրի առաջին պարբերություն անվանում են լիդ (lead), որը սովորաբար հաղորդում է կամ ամենակարևոր ու հետաքրքիր փաստը, կամ ամբողջ լուրի ամփոփ ինֆորմացիան:

- Լուրը պիտի լինի հավաստի (փաստը գերապատվություն ունենա լրագրողական մեկնաբանության հանդեպ), վիճահարույց թեմաների դեպքում հնչեցվի առնվազն երկու հակադիր կարծիք, ներկայացվի պատասխանատու մարմինների խոսքը

ՇՐՋՎԱԾ ԲՈՒՐԳ

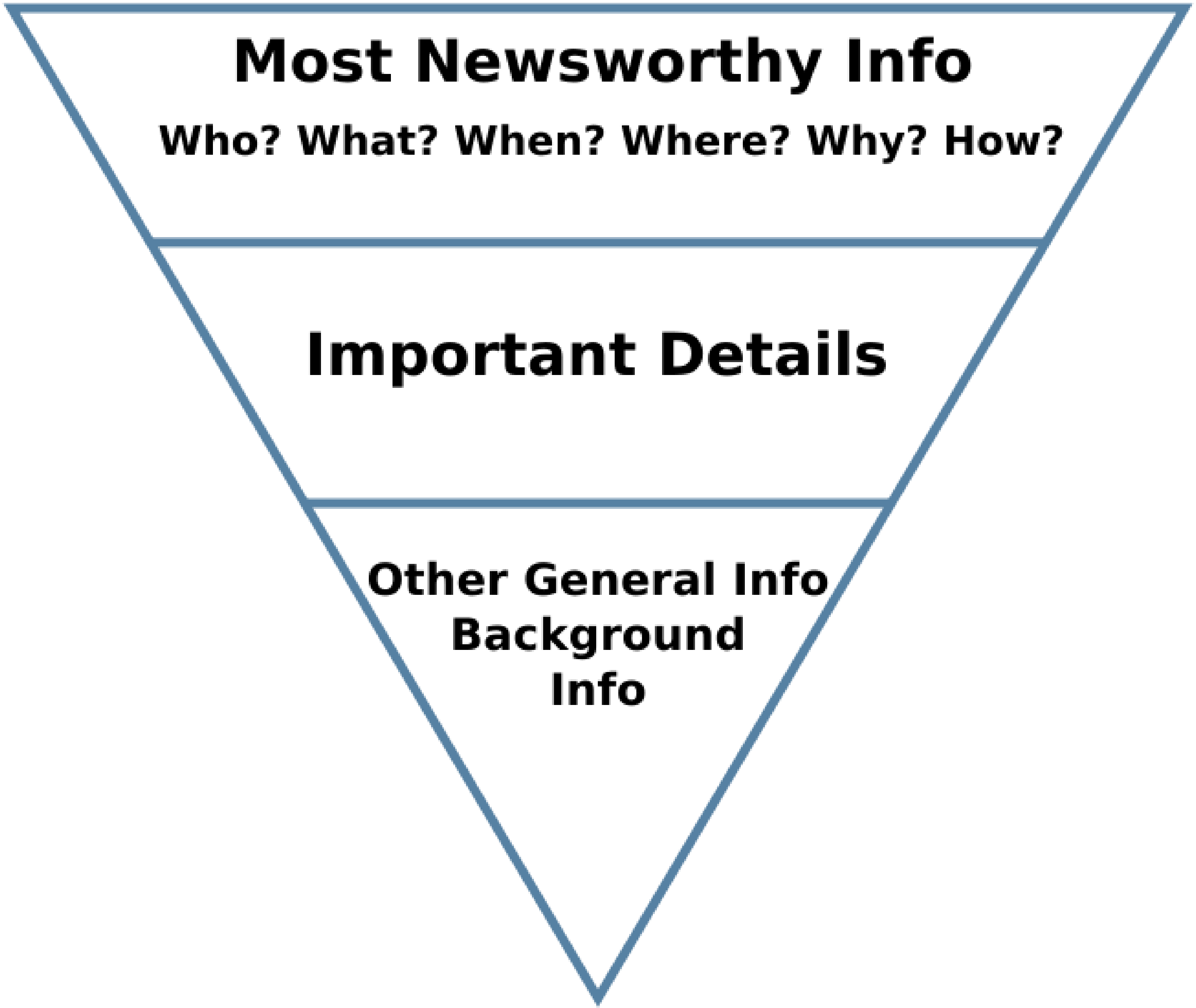
Most Newsworthy Info
Who? What? When? Where? Why? How?
Important Details
Other General Info
Background
Info

ԼՈՒՐԻ ՕՐԻՆԱԿ

- Ռուսաստանի արտգործնախարարն այսօր հեռախոսազրույց է ունեցել թուրք գործընկերոջ՝ Մևլութ Չավուշօղլուի հետ, որի ընթացքում քննարկել է միջազգային օրակարգի մի շարք հարցեր, այդ թվում՝ իրավիճակը Հարավային Կովկասում:

ՄԵԴԻԱՄԱՆԻՊՈՒԼՅԱՑԻԱ

- Սոցհարցում TV5-ում https://www.youtube.com/watch?v=c0hfN3VWQwo&feature=youtu.be&t=1817

- Հարցեր՝
  - ով է իրականացրել հարցումը
  - ինչ մեթոդով է իրականացվել հարցումը
  - որտեղ է իրականացվել հարցումը:

ՄԵԴԻԱՄԱՆԻՊՈՒԼՅԱՑԻԱ

- 2018թ.-ի լուսանկարը տարածվում է իբրև Կորոնավիրուսի պատվաստանյութի հետևանք https://www.facebook.com/ofelya.simonyan.73/posts/835222120217900

ՄԵԴԻԱՄԱՆԻՊՈՒԼՅԱՑԻԱ

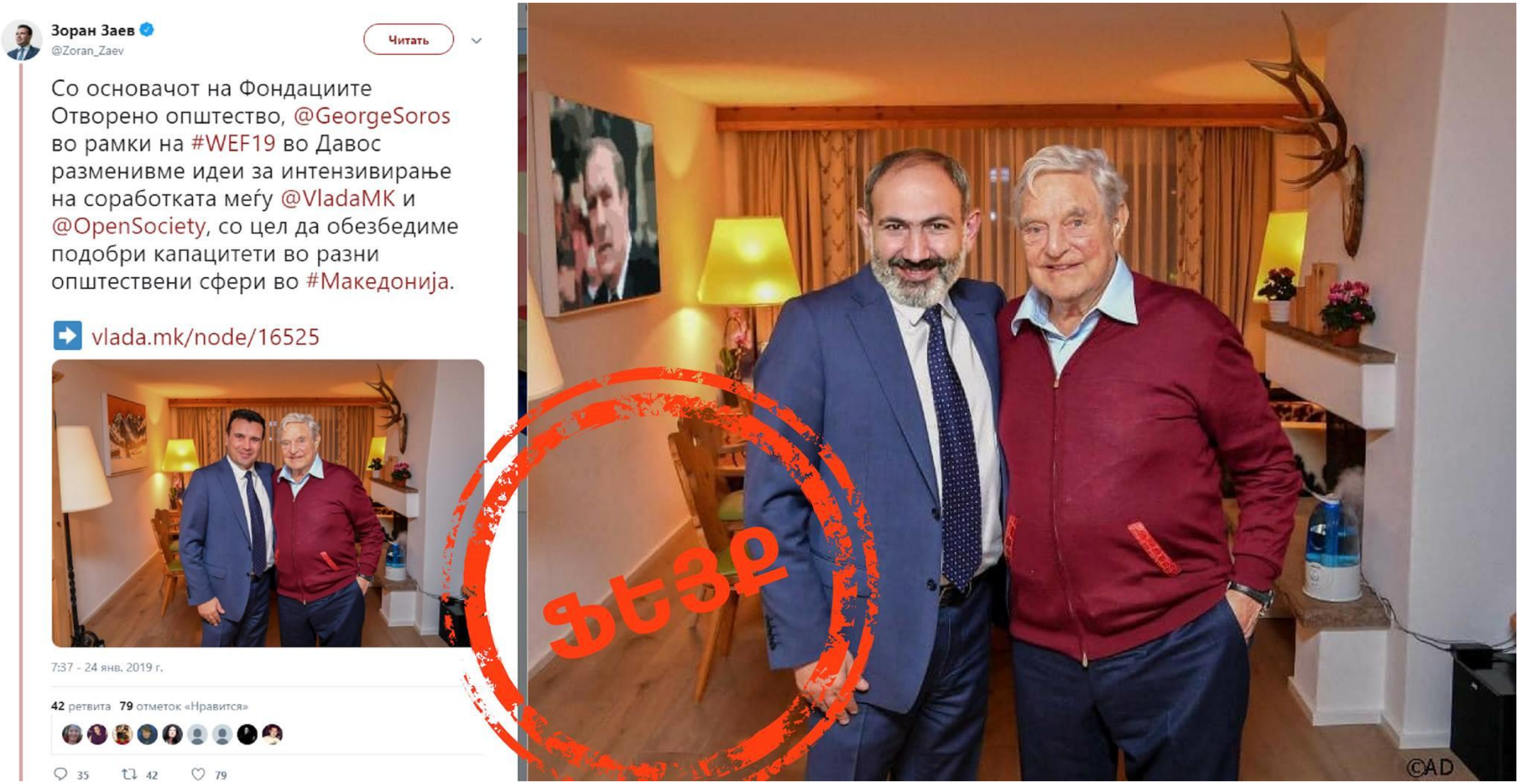

http://bit.ly/31nZOPn

ՄԵԴԻԱՄԱՆԻՊՈՒԼՅԱՑԻԱ

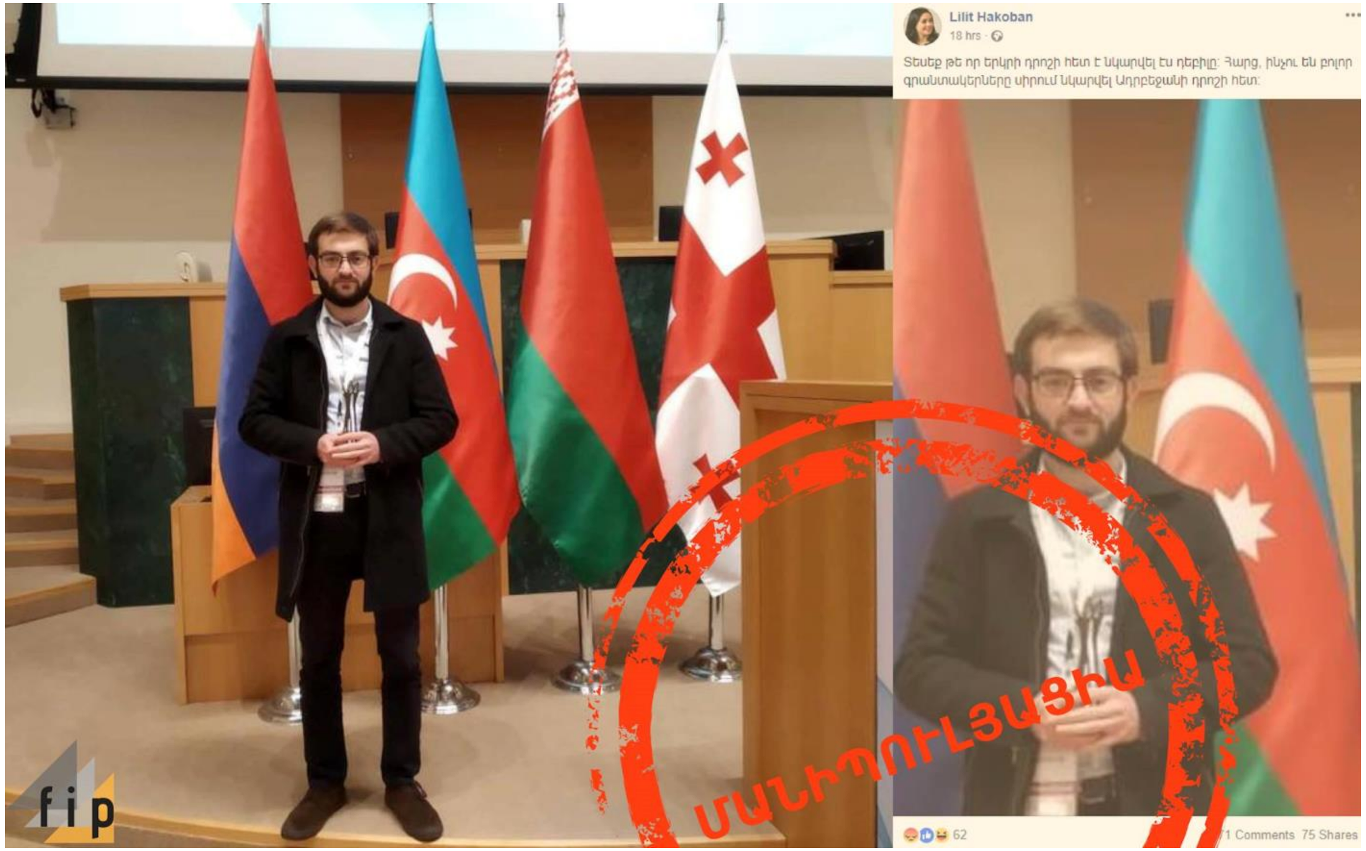

http://bit.ly/2yBmPSn

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՃՇԳՐՏՈՒՄԸ և ՓԱՍՏԵՐԻ ՍՏՈՒԳՈՒՄԸ

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

- Տեղեկությունների ստուգում (Information Verification) – լրագրողական նյութի պատրաստման բաղկացուցիչն է. լրագրողը միշտ պետք է տեղեկությունները ճշտի մի քանի աղբյուրից և ստուգի հրապարակելուց առաջ
- Փաստերի ստուգում (Fact Checking) – արդեն հրապարակված, հայտարարված փաստերի ու տվյալների ստուգումը՝ որպես լրագրողական աշխատանքի արդյունք

Ի՞ՆՉ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՐԵԼԻ Է ՍՏՈՒԳԵԼ

- Պաշտոնական հայտարարությունները, ելույթները, հաղորդագրությունները
- Այլ լրատվամիջոցներում հրապարակված պնդումները, անունները, տվյալները
- Քաղաքական, հասարակական գործիչների գրառումները սոցցանցերում
- Լուսանկարները
- Տեսանյութերը
- Գրաֆիկները
- Սոցհարցումները

ՕՐԻՆԱԿ՝ BELLINGCAT-Ի ՀԵՏԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

- Դոնեցկի մարզում Մալայզիական ավիաուղիների Boeing 777-ի վթարի ժամանակ բրիտանացի քաղաքացիական լրագրող, բլոգեր Էլիոթ Հիգինսը տվյալներ է ներկայացրել Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության կողմից արբանյակային լուսանկարների մանիպուլյացիայի վերաբերյալ, և այդ նորությունները և լուսանկարները լայնորեն տարածվել են Russia Today-ի և Sputnik-ի միջոցով
- https://www.bellingcat.com/app/uploads/2015/05/Forensic_analysis_of_satellite_images_EN.pdf
- https://www.bellingcat.com/app/uploads/2015/05/Forensic_analysis_of_satellite_images_RU.pdf

ՓԱՍՏԵՐԻ ՍՏՈՒԳՄԱՆ ՀԱՅՏՆԻ ՎԵՐԿԱՅՔԵՐ

Միջազգային

- Snopes: snopes.com/
- PolitiFact: politifact.com
- Fact Check: factcheck.org/
- BBC Reality Check: bbc.com/news/reality-check
- Channel 4 Fact Check: channel4.com/news/factcheck
- Bellingcat - https://www.bellingcat.com/
- DFRLab - https://www.atlanticcouncil.org/programs/digital-forensic-research-lab/

Հայաստանյան

- Media.am-ի «Ստուգված է» ենթաբաժին - https://media.am/hy/category/verified/
- Տեղեկատվության ստուգման կենտրոն (պետական) - https://infocheck.am/am
- Փաստերի ստուգման հարթակ - https://fip.am/